

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019

Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές

A.

A1. Περίληψη

Ο συγγραφέας αναφέρεται στις αξίες που χαρακτηρίζουν τη δημοκρατία. Επιχειρώντας να απαντήσει σε ερώτημα των νέων για τους ενεργούς πολίτες, απαριθμεί τα ιδανικά που την καθορίζουν. Προβάλλει, έτσι, την ανοχή στις διαφορετικές πεποιθήσεις και την έλλειψη βίας στις δημοκρατικές κοινωνίες. Σε αυτές, οι πολίτες αντικαθιστούν τους εκπροσώπους τους ειρηνικά, σύμφωνα με τη διδαχή του Κάρλ Πόπερ, και η αντιπαράθεση πραγματώνεται με σεβασμό. Επιπλέον, επισημαίνει πως μόνο στη δημοκρατία επικρατεί η ελευθερία ιδεών και οι ανανεωτικές τάσεις, που οδηγούν σε κοινωνικές επαναστάσεις. Καταληκτικά, σε αντίθεση με την ιστορία της ανθρωπότητας, όπως την παρουσιάζει ο Χέγκελ, παραθέτει το ιδανικό της αδελφοσύνης, που συμβάλλει στη συνεπή και λογική δράση των λαών.

B1

α. Σωστό

β. Λάθος

γ. Σωστό

δ. Σωστό

ε. Λάθος

B2. α. Ο συγγραφέας επιλέγει ως τρόπο πειθούς ανάμεσα σε άλλους και την επίκληση στην αυθεντία. Δύο περιπτώσεις είναι οι εξής:

1. «Ποτέ μου δεν ξεχνώ τη διδαχή του Πόπερ, σύμφωνα με την οποία αυτό που ουσιαστικά διακρίνει μια δημοκρατική εξουσία από μια μη δημοκρατική είναι πως μονάχα στην πρώτη οι πολίτες μπορούν να ξεφορτωθούν τους κυβερνώντες χωρίς αιματοχυσίες» (3 παράγραφος).

2. «Στο έργο του Φιλοσοφία της Ιστορίας ο Χέγκελ χαρακτήρισε την Ιστορία ως «απέραντο σφαγείο».

β. Στην πρώτη περίπτωση ο συγγραφέας χρησιμοποιεί την επίκληση στην αυθεντία, προκειμένου να διατυπώσει με αντικειμενικότητα την άποψη ότι στις δημοκρατικές εξουσίες οι κοινωνικές συγκρούσεις

επιλύονται χωρίς τη χρήση βίας, και πως αυτό που διακρίνει μια δημοκρατική εξουσία από μια μη δημοκρατική είναι πως μονάχα στην πρώτη οι πολίτες μπορούν να ξεφορτωθούν τους κυβερνώντες χωρίς αιματοχυσίες. Η άποψη του Καρλ Πόπερ προσδίδει στον λόγο του επιστημότητα και κύρος. Στη δεύτερη περίπτωση ο συγγραφέας ενισχύει την άποψη ότι η ιστορία του ανθρώπου είναι σε μεγάλο βαθμό ιστορία συγκρούσεων αδελφοκτόνων, παραθέτοντας τη φράση «απέραντο σφαγείο» που χρησιμοποίησε ο Χέγκελ στο έργο του «Φιλοσοφία της ιστορίας». Και σε αυτήν την περίπτωση η χρήση της επίκλησης στην αυθεντία κάνει το λόγο του συγγραφέα αντικειμενικό, επίσημο και ενισχύεται η εγκυρότητά του.

B.3. α.

διδαχή: παραίνεση, κήρυγμα, νουθεσία

χλευασμού: κοροϊδίας, εμπαιγμού, λοιδορίας

συμβίωσης: συνύπαρξης

αντιπολιτεύεται: αντιτάσσεται, αντιτίθεται, εναντιώνεται

B.3. β.

1. ποιητική λειτουργία της γλώσσας => ως χώρο δεινών / συμφορών / αιματοχυσίας

2. ποιητική λειτουργία της γλώσσας => φανερώνει / αποκαλύπτει / καθορίζει

B.4.α

1. Υποτακτική σύνταξη / υποτακτικός λόγος :

«Χρειάζεται μια απάντηση στο βασικό ερώτημα **που** άκουσα **να** επαναλαμβάνεται συχνά, κυρίως από τους νέους, **οι οποίοι** τόσο εύκολα αυταπατώνται κι εξίσου εύκολα απογοητεύονται» - 1^η παράγραφος

« **Αν** σήμερα απειλείται η ειρήνη στον κόσμο, η απειλή προέρχεται για άλλη μια φορά από τον φανατισμό, δηλαδή από την τυφλή πίστη στη δική μας αλήθεια και **ότι** αυτή μπορεί **να** επιβληθεί με τη βία» - 2^η παράγραφος

2. Ο δοκιμιογράφος στην προσπάθειά του να επικοινωνήσει με τον αναγνώστη χρησιμοποιεί διάφορα μέσα τα οποία προσδίδουν στο ύφος του κάποια προφορικότητα. Πιο συγκεκριμένα χρησιμοποιεί το άρρηματικό πρόσωπο, ενικό και πληθυντικό. (1^η παράγραφος : «άκουσα να επαναλαμβάνεται», «για να έχουμε ενεργούς πολίτες»).

Επιπλέον η συχνή χρήση ερωτήσεων στο δοκίμιό του είναι χαρακτηριστικό του προφορικού λόγου.

1^η παράγραφος : «Για να έχουμε ενεργούς πολίτες δεν χρειάζονται άραγε και ιδανικά;», «θέλετε να δοκιμάσουμε να τις απαριθμήσουμε;».

β. Η παρένθεση χρησιμοποιείται προσθετικά – επεξηγητικά. Ο συγγραφέας προσθέτει στην παρένθεση την ορολογία που χρησιμοποιήθηκε για το ιδανικό της αδελφότητας στη Γαλλική Επανάσταση.

γ. Η σύνταξη που χρησιμοποιείται είναι ενεργητική. Μετατροπή σε παθητική: «Η διαμόρφωση και η εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων επιτρέπονται μόν από τη δημοκρατία»

Γ.

Πρόλογος: Το άρθρο απαιτεί αφόρμηση, καθώς σχολιάζει και ερμηνεύει στοιχεία της επικαιρότητας. Επομένως, στον πρόλογο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αφορμή η τελευταία εκλογική αναμέτρηση και το αυξημένο ποσοστό αποχής. Στη συνέχεια, θα τονιστούν τα δύο ερωτήματα που θα απασχολήσουν τον αρθρογράφο

A' Ζητούμενο:

- Επιδίωξη της δια βίου παιδείας νοητική εγρήγορση, κριτική σκέψη, ευθυκρισία (Η ποιότητα της δημοκρατίας φανερώνεται στην αντιληπτική ικανότητα των πολιτών)
- Ενημέρωση πολύπλευρη, πλουραλιστική για τις εξελίξεις σε κάθε επίπεδο της κοινωνικής ζωής.
- Στο πλαίσιο των σχέσεων του, φιλικές, οικογενειακές, συνεργασίας διάλογος, γόνιμη αντιπαράθεση απόψεων, απομάκρυνση από κάθε λογής δογματισμό και ακρότητα. Υπερασπίζεται με παρρησία την άποψή του. Εργάζεται όχι μόνο για το προσωπικό όφελος αλλά και για το κοινωνικό καλό. Ασχολείται με τον συνδικαλισμό και τη διεκδίκηση των εργασιακών δικαιωμάτων
- Συμμετέχει στις εκλογικές διαδικασίες σε κάθε επίπεδο, εθνικές εκλογές, τοπική αυτοδιοίκηση, ευρωεκλογές ως ψηφοφόρος αλλά και ως υποψήφιος.
- Συμμετέχει στην κοινωνία των πολιτών, σε εθελοντικές δράσεις, διαμαρτυρίες για παραβιάσεις δικαιωμάτων, υποστήριξη των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού.

B' Ζητούμενο:

- Ενεργοποίηση του θεσμού των μαθητικών κοινοτήτων. Εξοικείωση των μαθητών με τις διαδικασίες του ψηφίζουν και ψηφίζεσθαι, της ιεράρχησης κριτηρίων, της ανάληψης πρωτοβουλιών με σκοπό το κοινό όφελος.
- Δημιουργία σχολικών «ομάδων φιλίας». Σκοπός η συνεργασία μαθητών, δασκάλων, γονέων με σκοπό την αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και των διακρίσεων στα πλαίσια του σχολείου. Η δημοκρατία δεν ανέχεται τη βία.
- Σχολικός εθελοντισμός. Δημιουργία ομάδων με σκοπό την οικειοθελή προσφορά συστηματικής βοήθειας σε ανθρωπιστικό, οικολογικό, πολιτιστικό επίπεδο. Συνεργασία με μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς. Πραγμάτωση της πορείας από το «εγώ στο εμείς».
- Συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, το δήμο ή την κοινότητα στην οποία ανήκουν και ανάληψη πρωτοβουλιών για θέματα που αφορούν το δήμο π.χ. εκστρατείες ενημέρωσης για κοινωνικά, οικολογικά και πολιτιστικά θέματα.
- Δημιουργία σχολικής εφημερίδας, σχολικού ιστολογίου με σκοπό την εξοικείωση των μαθητών με την ελεύθερη έκφραση των απόψεών τους και τη γόνιμη αντιπαράθεση.

- Διοργάνωση εκδηλώσεων, ενημερωτικών, ψυχαγωγικών, πολιτιστικών. Σκοπός η ευαισθητοποίηση των μαθητών για θέματα που τους αφορούν άμεσα, κοινωνικά προβλήματα, διεθνείς καταστάσεις.
- Επισκέψεις σε ιδρύματα φιλοξενίας ΑΜΕΑ, ηλικιωμένων, καταυλισμούς προσφύγων προκειμένου να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές τα προβλήματα ευάλωτων ομάδων και να ευαισθητοποιηθούν για αυτά.

Επίλογος:

Είναι ανάγκη, κατά συνέπεια, η δημοκρατία να γίνει βίωμα και τρόπος ζωής γιατί από την ποιότητά της εξαρτάται η ομαλή συμβίωση των πολιτών και η εξέλιξη της ζωής και του πολιτισμού. Το σχολείο, γι' αυτό το λόγο έχει χρέος να προετοιμάσει τους μαθητές για την ανάληψη του πολιτικού τους ρόλου και τη συμμετοχή.